

щата година отредътъ на генералъ Гурко. Предназначена да срѣща съ огъня си руситѣ, които настѣпваха отъ северъ, тая батарея сега бѣ обърната на югъ — обстрелваше своитѣ предишни господари. Спомняше си командирътъ кошмарнитѣ дни — 8, 9, и 10 августъ, когато Сюлейманъ, следъ никому ненужния нападъ на своята 30 хилядна армия въ долината, задъ село Шипка, ясно гледанъ отъ върха свети Никола, който трѣбваше да изплаши малобройния, всичко 3,000 души отредъ (защитници на прохода), подкачи своитѣ безбройни атаки срещу върха свети Никола. И понеже отначало атакитѣ се предприемаха съ малки части, тѣ биваха отбивани лесно; но сутринята на 10 августъ атакитѣ се предприеха и въ обходъ на фланговетѣ по долищата, що опасваха върха свети Никола; на атака отиваха цѣли полкове и, въпрѣки избухващитѣ фугаси и отчаяната храбростъ на защитата — българскитѣ опълченци и рускитѣ войски — защитниците трѣбваше да отстъпятъ и се сгрупиратъ около „Орловото гнѣздо“, на самия връхъ, като завиятъ фланговетѣ къмъ североизтокъ, по скалитѣ на върха. Спомняйки си това, командирътъ същевременно се очудваше, какъ току-що постѣпилитѣ на военна служба братушки българи, много проредени отъ Сюлеймана въ свършения бой при Стара-Загора, подкрепени отъ 6—8 роти руси, само съ 8 орждейната руска батарея и 2 орждейната коннопланинска турска (Стоманената) можаха да задържатъ цѣлата турска армия, която при това бѣ отлично въоръжена и изобилно снабдена съ всичко. Въ време на атакитѣ командирътъ бѣ слушалъ яростнитѣ ругатни, съ които опълченцитѣ обсипваха своитѣ прочути пушки, система „шаспо“, съ които бѣха въоръжени. Тѣзи пушки стреляха съ книжни патрони и следъ 4—5 гърмежи не можеха вече да действуватъ; трѣбваше да се изгуби половинъ часъ за почистване и тогава тѣ отново ставаха годни за стрелба. И рускитѣ войници не мълчаха — патронитѣ имъ бѣха малко, и все по-често и по-често се чуваше командата „Пести патронитѣ“, „Не стреляй“, „На щикъ“. Защитниците нападаха турцитѣ на щикъ и ги помитаха отъ върха. Въ същото време турцитѣ, въоръжени отъ своитѣ благодетели, „просвѣтенитѣ мореплаватели“ съ далекобойни орджия и скорострелни винтовки, обсипваха съ непре-